

Jerzy KWACZYŃSKI

Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków 2011 w Żyrardowie

Już po raz 27. obchodziliśmy w Żyrardowie Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków. Dzień ten obchodzony jest w Polsce od 1983 r. Ustanowiony został przez Komitet Wykonawczy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS i wpisany przez UNESCO do rejestru ważnych imprez o znaczeniu światowym. Celem Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków, obchodzonego 18 kwietnia, jest przede wszystkim przybliżenie społeczeństwu problematyki dziedzictwa kulturowego, zaprezentowanie zabytków mających szczególne znaczenie dla dziedzictwa światowego i wielokulturowości oraz nagrodzenie osób, które w szczególny sposób przyczyniły się do ochrony zabytków z różnych dziedzin.

Miejscem tegorocznych centralnych obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków 2011 w dniach 14-15 kwietnia br. Było Gniezno.

Natomiast regionalne obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków 2011 na Mazowszu Zachodnim odbyły się w dniach 16-18.04.2011 r. Na program obchodów złożyły się: XXV Jubileuszowy Sejmik Krajoznawczy „Pałace i dworki, których nie znacie” w dniach 16-17.04.2011 r., XXVII Rajd „Szlakiem Zabytków Żyrardowa” w dniu 18.04.2011 r. oraz XXVII Konwersatorium Wiedzy o Zabytkach Żyrardowa w dniu 18.04.2011 r.

W ramach obchodów regionalnych w dniach 16 i 17 kwietnia przewodnicy PTTK z Koła „Belferek” w Żyrardowie zaprosili młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych do odwiedzenia Mazowsza i Warszawy. W sejmiku uczestniczyła

216 osobowa grupa młodzieży szkolnej z LO w Skierniewicach, LO w Rawie Maz., LO w Sochaczewie, LO w Błoniu, LO we Mszczonowie, LO w Puszczy Mariańskiej, LO nr 28 w Pruszkowie, LO nr 53 w Pruszkowie, LO w Piastowie, LO w Milanówku, LO w Grodzisku Maz. i LO w Brwinowie. Wraz z 42 osobową grupą pilotów i przewodników terenowych po Mazowszu odbyli oni w dniu 16 kwietnia wycieczkę po Warszawie „Warszawskim Szlakiem Fryderyka Chopina”. 17 kwietnia prawie w tym samym składzie osobowym odbyły się całonienne wycieczki na czterech trasach autokarowych przez m.in. Sokule, Guzów, Szymanów, Kaski, Teresin, Kożuszki, Żelazową Wolę, Chodaków, Brochów, Tułowice, Sochaczew, Skierniewice, Chylice, Grodzisk Maz., Pass, Leszno, Kampinos, Łazy, Pęcice, Reguły, Ożarów Maz., Pilaszków, Zaborów, Kuznecin, Złotą, Kiernozię, Sanniki, Giżyce, Ruszki, Gawłów i Kąty.

Zwiedzono zabytkowe pałace i dworki na trasie przejazdu. Na zakończenie objazdu, w Sochaczewie, dokonano podsumowania XXVII Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę” w kategorii szkół ponadgimnazjalnych Mazowsza Zachodniego. Do konkursu zgłoszono 184 prace z 21 placówek szkolnych wykonane przez 207 uczniów pod opieką 29 nauczycieli i rodziców uczniów. Prace oceniało jury w składzie: **Jerzy Kwaczyński** – Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa Polski, **Agnieszka Romańska-Pietrzak** – przewodnik terenowy po Mazowszu, **Małgorzata Pawlak** – artysta plastyk.

W okolicznościowym wystąpieniu prezes Jerzy Kwaczyński poinformował o uroczystościach beatyfikacji Papieża Jana Pawła II w dniu 1 maja w Rzymie i zaprezentował świeżo wydany przewodnik po Mazowszu „Śladami Jana Pawła II” autorstwa Stanisława Łucia – przewodnika PTTK z Warszawy. Wydawcą przewodnika jest Instytut Papieża Jana Pawła II w Warszawie. Poinformował też o historii obchodów

Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków i działaniach PTTK z okazji Miesiąca Pamięci Narodowej.

Na zakończenie sejmiku laureatom XXVII Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę” i wszystkim uczestnikom indywidualnym oraz zespołowym, którzy udokumentowali swoją działalność na rzecz społecznej opieki nad zabytkami na terenie Mazowsza wręczono nagrody i podziękowania.

Wszyscy uczestnicy sejmiku krajoznawczego po Mazowszu Zachodnim otrzymali ponadto okolicznościowe certyfikaty potwierdzające udział w akcji „Na odsiecz zabytkom Mazowsza...” oraz upominki.

Żyrardowskie obchody w dniu 18 kwietnia br. rozpoczęto od rajdu „Szlakiem zabytków Żyrardowa” zorganizowanego z myślą o młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych Żyrardowa. W rajdzie wzięło udział 128 uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 7 w Żyrardowie i Publicznego Gimnazjum nr 1 w Żyrardowie pod opieką: **Jolanty Czapigi, Grażyny Kwiatkowskiej, Irminy Gmurskiej, Moniki Grabek, Anny Kozłowskiej, Jadwigi Polak, Mirosławy Puchalskiej, Anny Danusewicz, Anny Chudzio, Krystyny Dębskiej i Jadwigi Bartoszewskiej**. W ramach rajdu młodzież zwiedziła Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie, Park im. Karola Augusta Dittricha oraz Gabinet Pawła Hulki-Laskowskiego. Wszyscy uczestnicy rajdu otrzymali certyfikaty potwierdzające ich udział w rajdzie i znaczki rajdowe, a drużyny mapy Parku im. Karola Augusta Dittricha, Spacerowniki po Zabytkowej Osadzie Fabrycznej i książeczki odznaki turystycznej PTTK „Turysta-Przyrodnik”.

W ramach rajdu zorganizowano 3 konkursy:

- wiedzy o Pawle Hulce-Laskowskim
- wiedzy o historii i zabytkach Żyrardowa
- przyrodniczy: „Dendrologiczna ścieżka edukacyjna”.

W konkursie wiedzy o Pawle Hulce-Laskowskim zwyciężył **Kamil Wojenka** z ZSP nr 1 (opiekun: Jadwiga Bartoszeńska) przed **Michałem Fedorowiczem** z ZSP nr 7 (opiekun: Anna Chudzio) i **Erykiem Werensem** z ZSP nr 7 (opiekun: Monika Grabek).

W konkursie wiedzy o historii i zabytkach Żyrardowa pierwsze miejsce zajął **Michał Fedorowicz** z ZSP nr 7 (opiekun: Anna Chudzio), II miejsce - **Wojciech Trociuk** z ZSP nr 1 (opiekun: Jadwiga Bartoszeńska) i III miejsce wspólnie – **Jakub Lutomski** z ZSP nr 7 (opiekun: Anna Maria Kozłowska) i **Mariusz Czapla** z ZSP nr 7 (opiekun: Irmina Gmurska).

Laureatami konkursu przyrodniczego zostali: **Filip Jodłowski i Marysia Branecka** z ZSP nr 7 (w kategorii klas I – III), **Zuzanna Wrońska, Klaudia Putka i Jaśmina Kwiecień** z ZSP nr 7 (w kategorii klas IV – VI) oraz **Igor Lipka, Olga Żeleźnik i Brian Bonini** z ZSP nr 1 (w kategorii szkół gimnazjalnych).

Jak co roku spotkanie z okazji MDOZ połączono z podsumowaniem XXVII Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”. Laureatami XXVII Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę” zostali:

I miejsce – **Zuzanna Kierzkowska** za pracę „Spojrzenie w głąb czasu”

II miejsce – **Agata Czarnocka** za pracę „Historia i zabytki Żyrardowa”

III miejsce – **Aneta Szuba** za pracę „Poznajemy Ojcowiznę – bo Ojczyzna jest wszędzie tam, gdzie potrafimy ją znaleźć”

Wszyscy laureaci reprezentowali Publiczne Gimnazjum nr 1 w Żyrardowie, a ich opiekunem była nauczycielka tej szkoły **Jadwiga Bartoszeńska**.

Warto zaznaczyć, że **Zuzanna Kierzkowska** została też laureatką I miejsca w eliminacjach wojewódzkich konkursu,

które organizowało Mazowieckie Forum Oddziałów PTTK w Warszawie wraz z Kuratorium Oświaty w Warszawie.

Nagrody w konkursie „Poznajemy Ojcowiznę” wręczał **Stanisław Łuć** – przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK z Warszawy. Ceremonię zakończyło wręczenie prezesowi PTTK w Żyrardowie **Jerzemu Kwaczyńskiemu** Godności Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej PTTK. Aktu dekoracji dokonał przewodniczący KTP ZG PTTK w Warszawie.

Po przerwie organizacyjnej, o godz. 14.00 w Muzeum Mazowsza Zachodniego odbyło się XXVII Konwersatorium Wiedzy o Historii i Zabytkach Żyrardowa. Spotkanie otworzył gospodarz obiektu **Bogusław Nietrzebka**, który powitał przybyłych na spotkanie przedstawicieli władz samorządowych powiatu żyrardowskiego, Urzędu Miasta w Żyrardowie oraz przedstawicieli stowarzyszeń, którym bliskie są sprawy ochrony zabytków Żyrardowa oraz edukacji regionalnej i historycznej młodzieży. Na spotkanie przybyli m.in. **Wojciech Szustakiewicz** – Starosta Powiatu Żyrardowskiego, **Stanisław Łuć** – przewodniczący KTP ZG PTTK w Warszawie, **Andrzej Rakszewski** – Prezes Fundacji Ochrony Środowiska Naturalnego Żyrardowa i Okolicy, **Andrzej Ciołkowski** – Pełnomocnik ds. Informatyzacji w Starostwie, **Jacek Grzonkowski** – Naczelnik Wydziału Funduszy Europejskich w Urzędzie Miasta i **Jadwiga Nowakowska** – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Żyrardowie. Obecni byli przedstawiciele stowarzyszeń powiatowych i miejskich, członkowie Partnerstwa na rzecz rozwoju Powiatu Żyrardowskiego, działacze PTTK, ZHP i Towarzystwa Przyjaciół Miasta Żyrardowa właściciele obiektów zabytkowych oraz przedstawiciele lokalnych mediów.

Spotkanie rozpoczęło od wyświetlenia okolicznościowego filmu związanego ze wspomnieniami o

turystycznych wędrówkach ks. Karola Wojtyły, późniejszego Papieża Jana Pawła II. Ks. Karol Wojtyła zanim został Papieżem był od 1950 roku „zwykłym” członkiem PTTK uprawiającym turystykę górską, kajakową oraz pieszą. Zostało to utrwalone na wielu zdjęciach. Gdy został Papieżem swoje turystyczne zamiłowania musiał podporządkować obowiązkom papieskim. Film nawiązywał do roku 1983, kiedy wręczono Papieżowi Godność Członka Honorowego PTTK oraz do uroczystości nadania imienia Jana Pawła II schronisku górskiemu PTTK na Polanie Choczołowskiej w dniu 16 października 2010 roku.

Bezpośrednio po filmie głos zabrał Stanisław Łuć z ZG PTTK, który podzielił się swoimi wspomnieniami z czasów zbierania materiałów do przewodnika o wędrówkach Jana Pawła II po Mazowszu Przybliżył w szczególności najbliższe Żyrardowa miejsca, gdzie był Jan Paweł II: Niepokalanów i Szymanów.

A potem jak co roku rozpoczęła się ożywiona dyskusja. Jak zawsze szybko doszło do podziału opinii. Inaczej patrzyli na sprawy ochrony zabytków działacze społeczni, a inaczej przedstawiciele władz i urzędów. Ci pierwsi mówili o bierności władz i licznych słabych punktach w polityce ochrony zabytkowej osady fabrycznej w Żyrardowie. Przedstawiciele władz tłumaczyli, że trzeba widzieć i dobre strony i że nic nie przychodzi teraz łatwo. Że mnogość zabytków i całe historyczne dziedzictwo przekracza swoją skalą potencjał małego miasta, jakim jest Żyrardów. Ponieważ dyskusjom nie było końca, a mijał zaplanowany czas na to przewidziany, Starosta Powiatu Wojciech Szustakiewicz zaproponował, aby dyskusji nie zamykać, a spotkać się ponownie w podobnym gronie w tym samym miejscu przy okazji „Nocy Muzeów” w dniu 13 maja br. Propozycję przyjęto z zadowoleniem.

Nawet po oficjalnym zamknięciu spotkania dyskusja odbywała się jeszcze w mniejszych grupkach na ławeczkach w

parku im. Augusta Dittricha. Sprzyjała temu ładna słoneczna pogoda.